

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunnan tehtävänä on järjestää kulttuuri- ja vapaa-aikapalvelut sisältäen taiteen perusopetuksen sekä vapaan sivistystyön palvelut. Kulttuuri ja vapaa-aikalautakunta vastaa kaupungin kulttuuri-, liikunta- ja nuorisopolitiikan suuntaviivojen määrittelystä ja ohjauksesta. Lautakunta toimii ehkäisevästä päihdetyöstä vastaavana kuntalain mukaisena toimielimenä.

Lautakunnan alainen toiminta koostuu kahdesta palvelukokonaisuudesta, jotka ovat kulttuuri sekä liikunta- ja nuorisopalvelut. Lisäksi lautakunnan toimintaan kuuluu valta osa sivistyspalveluihin kuuluvan yhteisö- ja kehittämispalvelujen toiminnasta, joka vastaa hyvinvoinnin ja terveyden, osallisuuden ja yhteisöllisyyden sekä yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon edistämistyön edistämisestä. Hyvinvoinnin kehitysohjelma sisältyy kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunnan talousarvioon. Palvelualueen hallinto on jaettu kahdelle lautakunnalle.

Kulttuuri- ja vapaa-aikapalvelut ovat kunnalle lainsäädännössä määritellyjä tehtäviä. Kulttuuripalveluissa sekä liikunta- ja nuorisopalveluissa kunnalla on suuret mahdollisuudet itse määrittellä palvelujen sisältö ja laajuus.

Toimintaympäristön muutokset

Tampereen kaupungin nopean kasvun oletetaan jatkuvan. Pääosin kasvua syntyy työikäisten määrässä ja vieraskielisissä tamperelaisissa. Nuorten, 13–19 –vuotiaiden, määrässä havaitaan myös osin voimakastakin kasvua. Kasvavat käyttäjämäärät ja odotukset lisäävät kulttuurin ja vapaa-ajan palvelujen kysyntää ja edellyttävät niiden kehittämistä. Samaan aikaan valtion rahoituksen väheneminen ja rakenteelliset uudistukset vähentävät kaupungin valtionosuuksia.

Muuttuvan väestörakenteen myötä palvelujen käyttötavat erilaistuvat ja niitä on tarve kohdentaa ja muotoilla tarkemmin erilaisille käyttäjille. Elämysten, yhdessä olemisen ja sosiaalisen pääoman merkitys yhteiskunnassa on korostunut. Kulttuurin ja vapaa-ajan kohteissa tämä näyttäytyy kasvaneina kävijämäärinä ja asiakasodotuksina. Elämysten merkityksen kasvun myötä korostuu myös vapaa-ajan palvelujen vaikutus kaupungin vetovoimaan.

Työttömyyden kasvu on ollut Tampereella muuta maata voimakkaampaa. Sen lisäksi sosiaaliturvaan tehdyt heikennykset vaikuttavat etenkin pienituloisten elämään. Taloudellisen epävarmuuden lisääntyminen saattaa heikentää entistä useamman tamperelaisen hyvinvointia.

Mielenterveyden haasteet ovat edelleen suuret, mutta tilanne ei ole pahentunut aikaisempaan verrattuna. Väkivallan, kiusaamisen, yksinäisyyden ja päihteiden vastainen työ on edelleen tärkeää. Kokonaisvaltaiseen hyvinvointiin ja liikkumiseen kannustaminen ovat julkisten ja yksityisten toimijoiden sekä kolmannen sektorin yhteinen tehtävä. Houkuttelevat ja helposti saavutettavat liikunnan olosuhteet sekä eri toimijoiden välinen yhteistyö varmistavat sujuvat palvelut asukkaiden hyvinvoinnin edistämiseksi. Valtiohallinnon rahoitukseen kohdistuvat leikkaukset haastavat useiden yhdistysten ja järjestöjen toiminnan mahdollisuuksia.

Tampere koetaan edelleen pääosin turvallisena kaupunkina. Aikaisempaa useampi kokee voivansa vaikuttaa oman asuinalueensa kehittämiseen. Valtaosa kuntalaista tietää myös jonkin tavan vaikuttaa kaupungin toimintaan. Myös nuorten kokemukset vaikuttamismahdollisuuksista ovat kasvaneet vuoteen 2021 verrattuna.

Toimintaympäristön muutoksia ennakoidaan pitkäjänteisellä palveluverkkosuunnittelulla. Palveluverkkosuunnitelmien ja rakennushankkeiden lähtökohtana ovat tilojen muuntojoustavuus ja monikäyttöisyys sekä omatoimikäytön mahdollistaminen. Näin palveluverkkoja ja tilankäyttöä saadaan tehostettua, ja samalla varmistetaan terveelliset ja turvalliset olosuhteet kaikille käyttäjille.

Toiminnan tavoitteet

Vuoden 2025 talousarvio ja sen sisältämät vuosittaiset sitovat toiminnan tavoitteet perustuvat Tampereen strategiaan 2030 ja sen pohjana olevaan Kalervo Kummolan pormestariohjelman. Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunnalle kohdistuu vuonna 2025 yhteensä seitsemän sitovaa toiminnan tavoitetta.

VALTUUSTOKAUDEN TAVOITE	TALOUSARVIOTAVOITE 2025
Kaupunkilaisten hyvinvointi ja terveys on parantunut ja sen edistämistyö vahvistunut	Nuorten päihteiden käyttö on vähentynyt vuoteen 2023 verrattuna (9,1 %)
	Tamperelaisten liikkuminen ja harrastaminen on lisääntynyt keskeisissä kohteissa edelliseen vuoteen verrattuna
Yhteisöllinen toiminta on lisääntynyt ja yksinäisyys on vähentynyt	Itsensä yksinäiseksi tuntevien lasten, nuorten ja aikuisten osuus on vähentynyt vuoteen 2023 verrattuna
Osallisuus on vahvistunut	Kokemus vaikuttamismahdollisuuksista oman asuinalueen kehittämiseen on parantunut vuoteen 2023 verrattuna (33,2 %)
Elämystalous ja luovat alat ovat vahvistuneet	Kävijämäärät keskeisissä kohteissa ovat kasvaneet edelliseen vuoteen verrattuna
	Yleisarvosana Tampereesta tapahtumia ja kulttuuria tukevana ja edistävänä kaupunkina on parantunut edelliseen vuoteen verrattuna
Esihenkilötyö on vahvistunut ja henkilöstön työhyvinvointi on parantunut	Työntekijäkokemus on parantunut edelliseen vuoteen verrattuna

Talous

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunnan vuoden 2025 talousarviovalmistelussa on huomioitu kunta-alan vuoden 2024 palkankorotusten palkkaperintö sekä uusien ja peruskorjattujen tilojen vuokratustannukset. Lisäksi vuoden 2025 arvioituihin palkankorotuksiin on varauduttu kaupungin yhteisissä erissä. Sen sijaan muihin esitettyihin palvelutarpeisiin ei ole osoitettu lisärahoitusta, mutta palvelutarpeen kasvuun voidaan vastata talousarvion sisäisin siirroin tai tuloja lisäämällä. Lautakunnan nettomenojen kasvu on 2,9 milj. euroa (+2,5 %) kuluvan vuoden muutettuun talousarvioon verrattuna.

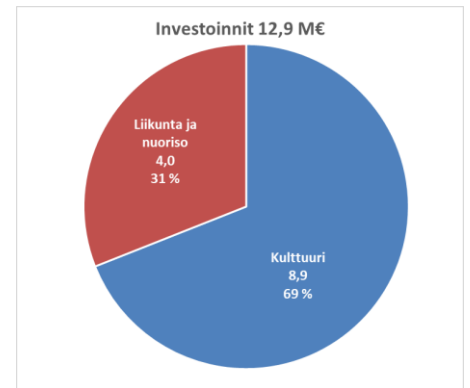
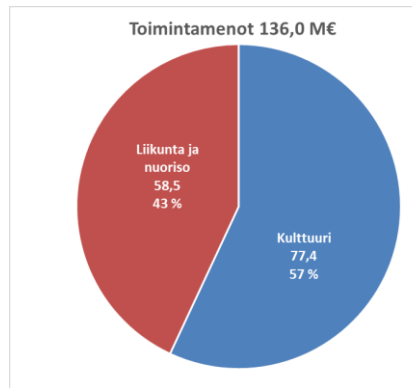
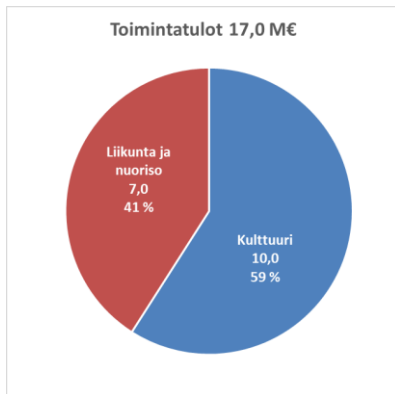
Tuloslaskelma (1 000 euroa)	TP 2023	Muutettu TA 2024	TA 2025
Toimintatulot			
Myyntitulot	4 083	3 086	3 244
Maksutulot	11 777	9 725	9 778
Tuet ja avustukset	1 949	2 000	1 755
Vuokratulot	1 168	1 467	1 556
Muut toimintatulot	832	676	660
Toimintatulot yhteensä	19 810	16 954	16 993
Valmistus omaan käyttöön	94	0	0
Toimintamenot			
Henkilöstömenot	-44 715	-47 751	-48 007
Palvelujen ostot	-16 078	-16 558	-16 861
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-5 304	-4 924	-4 941
Avustukset	-18 657	-19 995	-19 433
Vuokramenot	-35 655	-42 662	-45 102
Muut toimintamenot	-1 368	-1 163	-1 629
Toimintamenot yhteensä	-121 682	-133 054	-135 973
Toimintakate	-101 872	-116 100	-118 980
Rahoitustulot ja -menot	7	0	0
Poistot ja arvonalentumiset	-4 417	-4 979	-7 309
Tilikauden tulos	-106 283	-121 079	-126 289

Investoinnit (1 000 euroa)	TP 2023	Muutettu TA 2024	TA 2025
Investointimenot	-9 219	-17 635	-12 900
Rahoitusosuudet	33	0	0
Nettoinvestoinnit	-9 185	-17 635	-12 900

Sitovat erät

Käyttötalous (1 000 euroa)	Toiminta- tulot	Toiminta- menot	Toiminta- kate
Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta (pl. erikseen sitovat erät)	16 993	-135 398	-118 405
Hyvinvoinnin kehitysohjelma		-500	-500
Hiedanranta		-75	-75

Investoinnit (1 000 euroa)	Investointi- menot	Rahoitus- osuudet	Netto- investoinnit
Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta	-12 900	0	-12 900

Kulttuuri

Palvelukokonaisuudessa vastataan laissa kunnille osoitettujen kulttuuri- ja kirjastopalvelujen järjestämisestä. Lisäksi järjestetään valtionosuuksiin oikeuttavia, kaupungin kulttuurielämän ja vetovoiman kannalta merkittäviä museo-, orkesteri-, taiteen perusopetus- ja vapaan sivistystyön palveluja näitä ohjaavien lakien määrittelemällä tavalla. Opetus- ja kulttuuriministeriön nimeämällä museoilla ja kirjastoilla on lakisääteisiä valtakunnallisesti rahoitettuja tehtäviä, joita Tampereella toteuttavat kaupunginkirjasto sekä Tampereen museot. Tampereen seudun työväenopisto tuottaa vapaan sivistystyön palvelut myös Ylöjärvelle kaupunkien välisen sopimuksen mukaisesti. Oman toiminnan lisäksi palveluja mahdollistetaan avustuksilla.

Toiminnan painopisteet ja keskeiset muutokset

Palveluryhmän toiminnan keskiössä on laadukas työ sisältöjen ja asiakkaiden parissa. Tavoitteena on vahvistaa yhdenvertaisuutta ja kulttuuritoimijoiden toimintaedellytyksiä sekä löytää ratkaisuja kulttuurin tilahaasteisiin.

Kulttuurin alueellista yhdenvertaisuutta lisätään kehittämällä asuinalueiden kulttuurityön malli palveluryhmän ja Hyvinvoinnin kehitysohjelman yhteistyönä sekä kehittämällä Haiharan taidekeskusta osana Kaukajärven ja Annalan kaupunginosaohjelmaa. Palveluryhmä osallistuu tiiviisti kaupungin kehittämisohjelmien toteutukseen, joista edellä lueteltujen lisäksi keskeisiä ovat Elämystalouden -, Viiden tähden keskusta- ja Älykaupunki kaupunkilaisille -kehitysohjelmat.

Kasvavia asiakasmääriä palvellaan sisältöjä, asiakaskokemusta, markkinointia sekä digitaalisia asiakaspolkuja kehittämällä. Kaikukortin ja kulttuuriluotsitoiminnan kumppanuudella vahvistetaan mahdollisuuksia lähteä kulttuurin pariin ja Kaikukortti-raadin avulla mahdollistetaan osallistuminen toiminnan suunnitteluun. Työtä ekososiaalisen sivistyksen teemojen parissa jatketaan. Härmälän kirjasto avataan keväällä 2025 koulutalon perusparannuksen valmistumisen jälkeen. Kirjasto laatii mediasivistyssuunnitelman kehittämiskirjastoalueen laajuisessa hankkeessa ja jatkaa avoimen digituen palvelun tarjoamista eri puolilla kaupunkia.

Tampereen seudun työväenopiston keskeisimpänä kärkeemana on oppimis- ja toimintaympäristön kehittäminen tilojen ja saavutettavuuden näkökulmasta. Kaupunkikulttuuriyksikössä kehitetään kulttuurin avustuksia ja otetaan käyttöön osallisuussuunnitelma.

Tampereen taidemuseon ja Muumimuseon toiminta painottuu vetovoimaisten näyttelyiden järjestämiseen ja kokoelmien, mukaan lukien julkinen taide, kehittämiseen sekä peruskorjaus- ja uudisrakennushankkeen valmisteluun. Sara Hildénin taidemuseon toiminta jatkuu kokoelmanhoidollisena työnä sekä merkittävien modernin- ja nykytaiteen näyttelyiden esittelyinä. Tampereen historialliset museot tuottaa monipuolisia ja laadukkaita näyttelyitä ja kulttuuriperintötyötä. Museokeskus Vapriikkia, Museo Milavidaa ja 25-vuotiskauttaan viettävää Amurin museokorttelia kehitetään elämyksellisinä ja vaikuttavina museokohteina. Museoiden kokoelmakeskuksen tilakysymyksessä edetään kohti pitkäaikaista ratkaisua.

Tampere Filharmonia täyttää 95 vuotta ja tuo kuultavaksi mielenkiintoisia kotimaisia ja kansainvälisiä teoksia ja taitelijoita. Juhlavuoden toiminnassa kehitetään erityisesti saavutettavuutta ja osallisuutta.

Palveluverkon kehittämistä jatketaan palveluverkkosuunnitelman mukaisesti. Hiedanrannan kulttuuritilakokonaisuuden suunnittelu etenee tilasuunnitelman ja tarveselvityksen valmistuttua. Tullikamarin remontti alkaa ja Nekalan kulttuurikeskuksen remontti valmistuu vuoden loppuun mennessä. Nekalan kulttuurikeskukselle kilpailutetaan operaattori ja tilojen vuokralaiset valitaan avoimen haun kautta. Taiteen tekijöiden työllistymistä edistävä Pirkanmaan kulttuuripankki -verkkopalvelu laajenee yhteensä yhdeksän maakunnan laajuiseksi verkkopalveluksi. Operaatio Pirkanmaan päätyttyä projektin parhaita käytäntöjä ja maakunnallista yhteistyötä jatketaan osana perustoimintaa. Kulttuuripalvelujen kustannus- ja toimintatietojen keruun kehittämistä jatketaan kuuden suurimman kaupungin yhteistyönä.

Palvelujen toimintamenot

Palvelu	Toimintamenot*, 1 000 euroa
Avustukset ja muu tuotanto Kulttuuri	19 849
Museoiden näyttelypalvelut	13 464
Avoimet kirjastopalvelut	12 962
Konsertit ja muu tapahtumatoiminta	8 932
Museoiden kokoelmapalvelut	4 778
Vapaan sivistystyön palvelut	4 763
Kirjaston kokoelmapalvelut	2 579
Kulttuuritalot ja tapahtumat	2 128
Lastenkulttuuripalvelut	1 483
Hakeutuvat kirjastopalvelut	1 342
Maakuntamuseo- ja kulttuuriympäristöpalv	950
Taiteen perusopetus	895
Kulttuurin projektit	799
Kohdennetut kulttuuripalvelut	706
Musiikkijuhlat	706
Tallenteet ja streamaukset	470
Aluetaidemuseotoiminta	331
Kirjastojen alueellinen kehittäminen	236
Kulttuurin tekijöiden tukeminen	75
Yhteensä	77 446

* Sisältää Kulttuurin palveluryhmälle kohdistetut Sivistyspalvelujen yhteiset erät, yht. 3,4 milj. euroa

Talous

<u>Käyttötalous (1 000 euroa)</u>	<u>TA 2024</u>	<u>TA 2025</u>
Toimintatulot	10 031	10 035
Toimintamenot	-75 807	-77 446
Toimintakate	-65 776	-67 412
<u>Investoinnit (1 000 euroa)</u>	<u>TA 2024</u>	<u>TA 2025</u>
Investointimenot	-9 355	-8 900

* Investointimenot sisältävät varautumisen 7,5 milj. euron investointiavustukseen Tampereen teatterin perusparannushankkeelle ja 0,6 investointiavustuksen Tampereen työvänteatterin perusparannushankkeen suunnittelukustannuksiin.

Liikunta ja nuoris

Palvelukokonaisuuden tehtävä on tamperelaisten aktiivisen elämäntavan edistäminen. Palvelukokonaisuus vastaa liikunta- ja nuorisolaissa kunnalle osoitettujen liikuntapalvelujen ja nuorisotyön järjestämisestä. Sisä- ja ulkoliikunnan olosuhteilla sekä liikunnan ohjauksella mahdollistetaan asukkaiden omaehtoinen liikkuminen, seurojen yhteisöllistä harjoitus- ja kilpailutoimintaa sekä liikunnan ja kulttuurin tapahtumia. Toiminta-avustuksilla tuetaan tamperelaisten järjestöjen toimintaedellytyksiä. Nuorisotyön tavoitteena on edistää yhdenvertaisuutta, osallisuutta, vaikuttamismahdollisuuksia ja nuorten edellytyksiä toimia yhteiskunnassa sekä tuottaa matalan kynnyksen harrastusmahdollisuuksia ja toimintaa vapaa-ajalla.

Toiminnan painopisteet ja keskeiset muutokset

Liikuntaolosuhteita parannetaan vuoden 2025 aikana merkittävästi. Kaupin alueen kehittäminen jatkuu jalkapallon olosuhteita kehittämällä. Katsomo- ja huoltorakennukset valmistuvat. Hakametsän Sport Campuksen rakennustyöt käynnistyvät. Kalevan sekä Lielahden liikuntapuistojen huoltorakennukset valmistuvat. Mustavuoren alueen kehittäminen jatkuu kriketin ja baseballin olosuhteita rakentaen ja Härmälän uimarannan rakentaminen käynnistyy.

Vuoden 2025 merkittävimmät tapahtumat ovat frisbeegolfin MM-kilpailut sekä koripallon EM-kilpailut. Tapahtumissa palveluryhmän vastuulla on laadukkaiden olosuhteiden luominen kisajärjestäjien käyttöön. Lisäksi erilaiset konsertit monipuolistavat liikunnan olosuhteiden käyttöä eri puolilla kaupunkia.

Nuorisopalvelut keskittyvät ylläpitämään ja kehittämään nykyistä laadukasta palveluntarjontaa. Alueellista liikunnallista nuorisotyötä lisätään.

Liikunta- ja nuorisopalvelujen varaus- ja hinnoittelutoimintaa kehitetään vuoden 2025 aikana entistä asiakasystävällisemmäksi ja selkeälukuisemmaksi. Uimahallimaksujen hinnoittelua jatketaan, mikäli talousarvioesitys hyväksytään siten, että yli 65-vuotiaiden päiväaikaisten (ma-pe klo 9-15) uintivuorot ovat maksuttomia ja kausirannekkeen käyttöä jatketaan.

Liikunnan ja nuorisoin matalan kynnyksen harrastustoiminnan määräraha yhdistetään yhdeksi ympärivuotiseksi avustuskokonaisuudeksi. Kohderyhmänä ovat 13 - 29 vuotiaat.

Palvelujen toimintamenot

Palvelu	Toimintamenot*, 1 000 euroa
Ulkoliikuntapalvelut	15 378
Sisäliikuntapalvelut	15 346
Uimahallipalvelut	10 564
Jäähallipalvelut	6 962
Kasvatuksellinen ohjaustoiminta	3 145
Harrastaminen ja omaehtoisen toiminnan tukeminen	2 594
Sosiaalinen vahvistaminen	2 272
Avustukset ja muu tuotanto Liikunta ja nuoriso	1 506
Liikunnan ohjauspalvelut	759
Yhteensä	58 527

* Palvelujen toimintamenot ovat laskennallisia ja ne tarkentuvat vuosisuunnitelmaan. Sisältää Liikunta ja nuoriso palveluryhmälle kohdistetut Sivistyspalvelujen yhteiset erät, yht. 2,6 milj. euroa

Talous

Käyttötalous (1 000 euroa)	TA 2024	TA 2025
Toimintatulot	6 923	6 959
Toimintamenot	-57 247	-58 527
Toimintakate	-50 324	-51 568

Investoinnit (1 000 euroa)	TA 2024	TA 2025
Investointimenot	-8 280	-4 000